

ולא אל אבא מנשרא לך שום חנם הואי כדנתן שמר לי ואמר לו חנח לפני שומר חנם אמר רב הונא שמר לי ואמר לו הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר דקאמר ליה הנח לפניך תיב נטר את קא אמר ליה

ברם צריך אילו היכא דאמר ליה עילגא להדין חצר תורה או פירי או מבי ואמ' אעיל' נשירותא קביל עליה בעל חצר או ל' מי אמרינן כיון דחצר קא מנטר ליה מריח כמאן דאמר ליה חנח לפני דמי וקביל נשירותא עליה או דילמא בשוקא הוא דכיון דלא צריך רשותא כי אמר ליה חנח לפני קא מקביל עליה נשירותא אבל בחצר כיון דעילוי נמי לחצר בעי רשותא לא מקביל עליה נשירותא חצר הוא דאדשו ליה גופירא לא אקני ליה לנשורה ליה מיפלג פליגו בה רבי ורבנן דנתנן אס הכנים ברשות בעל חצר חייב רבי אומר בכלל אינו חייב אלא עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור הילכתא כמאן תש' דאיתיבא אמר רב הונא אמ' רב הלכה כהנא קמא ושמואל אמר הלכה כרבי וקיימא לן הלכה כשמואל ברבי

אינמי ברם צריך שומר שבסר לשומר ואמר שומר שני דכי אורחא נטריית יתיר מי מחייב ראשון לשלומי או לא מי אמרינן מצי אמר ליה לנטורה אשלימיתיה והא אינטר מאי אבא ומאי איהו או דילמא כיון דבעי שבועה אמר ליה לך הימנתיך בשבועתך ומינך בעינא שבועה והוא לא מצי למישבע והוהו ליה מחייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם אם תמצא לומר היכא דצריכי שבועת מצי אמ' ליה הכי היכא דאיכא עדים דנטרה כי שפיר אורחא מי מחייב ראשון לשלומי אי לא מי אמרינן מצי אמ' ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר וחייב או דילמא מצי אמר ליה האין לנטורה בעית והא אינטר הא דנאי מתניחין היא דנתן המכיר גט מארץ ישראל וחלה הרי זה משלחו ביד אחר אמר לו טול לי ממנרתי חפץ זה פלוגי לא ישלחו ביד אחר שאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר אפשעותא הוא וחייב או דילמא כיון דכי אודחא נטרה ואיתגס לא מחייב ומאי קא מיבעיא לן תחילתו בפשיעה וסופו באונס תחילתו לומר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב או פטור אם תמצא לומר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר מי הואי כפשעא או לא תש' דאמר רבא הילכתא שומר שמסר לשומר חייב ולא מיבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם דחייב דגרועי גרעא לשמירתו אלא אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלוי עליה לשמירתו חייב דאמר ליה את מיהמנתי לי כשבועה האין לא מחייב לי כשבועתך אלא כיון דהוא לא מצי מישתבע הוה ליה מחייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם ודוקא היכא דליכא עדים דמחייב שבועה אבל היכא דאיכא עדים דנטרה כי אורחא ונאנסר פטור אלא אעג' דאמר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר לענין חיובא לא מחייבין ליה תחילתו בפשיעה וסופו באונס תיבעי לך דילמא הכא היינו טעמ' דפטור משום דלגבי פרה מיהא לא הוית פשיעותא כלל ושם לא סבידא לן כהא כרבי מאיר דאמר כל המנטר מדעת בעל הבית נקרא גזלן

ויצא יעקב

דאילו מאן דאית ליה בריתא וקא מנסיב לה מתבעי ליה

בא שאילתא

דבינא לרבא אמ' ל' רכ אדא בר אהבה בנרה אין צריכה ליסחור /
נישאת אין צריכה לימחות / בנרה ונישאת אין צריכה לימחות /
והא אוקימנא חתם בנרה צריכה ליכחל לא קשיא כאן בניזנות
כאן בשאינה בניזנות /

ברם צריך

וכי מתזנא ממקרקעי או אפילו ממטלטלי
כתובה שויה רבנן אי לא / אם תימצא לזמ
כיון דמוזנות דתנא בית דין ככתובה דמי / עישור נכסי מאי
כיון דמ' שמין באב לא שנה ממטלטלי ולא שנה ממקרקעי / או
דילמא כיון דאב לא פקיד לה / והוה ליה כתקנתא דרבנן ושוויה
רבנן כתנאי כתובה / תש / דאם רבא הילכתא ממקרקעי
ולא ממטלטלי כיון למוזנות כיון לפרנסה אלמא כיון דאב לא
פקיד אע"ג דשמי' באב תקנתא דרבנן היא וככתובה שוויה רבנן /

ויצא יעקב

כב שאלתא

דמחיבין רבית ישראל
לצלויי בכנישתא דמייחדא
לצלויי כדאשכחן ביעקב
דצליי כבי מוקדשא היכא דמייחדא לצלותא / דכתיב ויפגע
במקום ואין פגיעה אלא תפילה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד
העם הזה ואל תפגע בו / ומיתבעי ליה לבר ישראל למיקבע
דוכתא לצלותא דאם רבי חלבו א' חנינא כל הקובע מקום
לתפילתו אלהי אברהם בעזרו וכשמת אומרים לו אי עניו אי
הסיד אי תלמידו של אברהם ומגלן דקבע אברהם מקום
לתפילתו דכתי' וישכם אברהם בבקר אל הבקים אשר עמד שם
את פני י' / ואין עמידה אלא תפילה שנאמר ויעבד פנחס ויפלה /
וצורבא מרבנן מיתבעי ליה לצלויי היכא דיתייב וגריס דאם ליה
רבא לפרס בר פפאנימא לך מן בהלין מילי מעלי דאברת לך
משמיה דרב דסדא במילי דבי כנישתא אמר ליהר' הזי אמר רב
הסדא מאי דכתי' אוהב י' שערי ציון מכל משכנות יעקב / אוהב
י' שערים הבצויאנין בהלכה מכל בתי כנסיות ובתי בדרשות /
והיינו דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא אין לך להקבצא
בעולמו משהרב בית הבקדש אלא ארבע אמות של הלכה
בלבד / רבי אמי ורבי אסי הוו שבקין תליסר בי כנישתא דהוו
בטבריא ומצלין בי עמודי היכא דגרסין / וכד מצלי בימות
הגשמים מיתבעי ליה לאדכורי גבורות גשמים בתחיית המתים
ושאלה בכרכת השנים דתנן מוזכרין גבורות גשמים בתחיית
המת' / מאי טעמא / אמ' ר' יוחנן מפני ששקלה בתחיית המת'
לפיכך קבעוה בתחיית חתמים / ושואלין את הגשמים בכרכת
השנים / מאי טעמא בפני שהיא פרנסה לפיכך קבעוה בכרכת
פרנסה /

ברם צריך

אין ליה היכא דשעה ולא אידיכר בכרכת
פרנסה ואידיכר מיקמי שומע תפלה
מי צריך לאהדוריה כדוכתיר / או דילמא מדכר לה בשומע
תפלה / גבורות גשמים לא תיבעי לך דודאי הדר דלאו שאלח
הוא לאדכורי בשומע תפלה כי תיבעי לך שאלה דאם בר שואל
אדם צרכיו בשומע תפלה לימא לה בשומע תפלה ולא ליהדר
או דילמא כיון דקבעוה רבנן בכרכת פרנסה כעו למיהדר /
תש / דאם דבי תנחום אר אסי טעה ולא אמר שאלה בכרכת
השנים אין בהוידין אותו אבל אומרה בשומע תפלה / ולא והא
תניא טעה ולא א' גבורות גשמים בתחיית המתים ושאלת
בכרכת השנים בחזיון אותו לא קשיא הא ואידיכר קודם
שומע תפלה אומרה בשומע תפלה / ואילתך שומע תפלה

ויצא יעקב

כב שאלתא

דאילו מאן דנדר נדרא
קמי שמיא מייחב לשלומי
דחכי אשכחן ביעקב אבונן
דבעינדא דקא אזל לבי לכן כד מטא לבי מוקיטא נדר נדרא /
דכתי' וידר יעקב נדר לאם / וכי הדר מבי לכן איתחזי ליה קובח
ואם ליה שלם נדרך דנדרתא ל' ש' אנכי האל ביתאל אשר
משחת שם מצבח / ואע"ג דאסיד למינדר דמן דנדר או משתבע
למיסר מידעס א' פשיה חושא והוא ותיכא דעכר וכדר מייחב
לקיומי / ומנא לן דמן דנדר חושא הוא / דכתי' וכי תחולל לגדור
לא יהיה כך חטא / וכת' נמי בשלמה טוב אש' לא תדור משתדור
ולא תשלם / ותניא טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר דכרי
רבי מאיר / רבי יהודה אומ' טוב מזה ומזה שנודר ומשלם ועוד
כאן לא קאמ' רבי יהודה לא דמשלם בשעתיה והני מילי נדבך
אבל נדרא לא / מאי טעמא דרבי מאיר אמר לך מי כת' אשר
תדור אשר לא תדור כת' ורבי יהודה אמ' לך מי כתב משתדור
ותשלם משתדור ולא תשלם כתיב והני מילי מילתא דלא
מייחב כיה מצוה ולא רמיא עליה / אבל היכא דנדר ומשתבע
לקיומי מצוה שפיר דמי / דאם רב גידל אמ' רב מניין שנשבע'
לקיים את המצוה / שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי
צדקך / ואמאי כיון דמושבע עלה מהר סיני הוה ליה מוציא שם
שמים לבטלה / אמרי משום דלדורוי נפשיה שפיר דמי והיכא
דנדר או אשתבע שבעתא וקא מיהרש עלה וכעו איתשולי
עלה אתי לקמי דרבנן ומיחרט ביה / ומגמיל ליה למיסר אדעתא
דהכי והכי לא נדרי ושרו ליה וכי שרי ליה חכם לימא ליה שרי
לך ומחיל לך / ואי אמ' ליה מופר לך מוכטל לך לא אמר כלום
דא' יוחנן חכם שאמר בלשון בעל ובעל שאמ' בלשון חכם לא
אמר כלום / מאי טעמא זה הדבר כת' / ותניא זה הדבר בעל
מפר ואין חכם מפר / חכם מתיר ואין בעל מתיר / ומגלן דאית
ליה היתירא לנידורא ולשבעתא מדאורייתא / דאמר רב יהודה
אמר שמואל אבר קרא לא יחל דברו והא' אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו /

ברם צריך

מהו לאפורי נדרא יחיד מומחה / אינמי
קרוב אינמי מעומד אינמי בלילה כיון דצריך
חכם הוור ליה כדניא / וזינא מיושב הוא דכתי' וישב משרח
לשפוט את העם / וזינא דלא מתחיל ביממא לא מתחילין ליה
בליליא שנאמר והיה כיום הנחיל את בניי / ויחיד נמי מלא / דתנן
דיני ממונות בשלשה אע"ג דאמר מר הירי מומחה לרבים דן
ואפילו יחיד הני מילי הודאות וחלוואות דאמור רבנן שלא
תגעול דלת בפני לוין / אבל גזילות וחבלות לא / דאמר
מר אפילו עשרה והן הדיוטות לא ידונו דיני קנסות וגזלות
וחבלות כדני קנסות דמו וקדוב נמי לא דכתי' לא יומתו אבות
על בנים מה לדינא הני לא אף להפרת נדרים ולשבעתא הני
לא / או דילמא כיון דהוא מיתבטל עילוי נדרא ומיחרט עילויו
שבועתיה חכם מתיר ליה דא' יוחנן אין חכם מתיר כלום לא
בחיטה וכיון דהוא מיהרש למה ליה אינעטרוי להם משום
דלשון חכמים מרפא הילכתא לא דמי לדינא ופולחן שפיר
דמו / תש / דאם רבא אמר רב נחמן הלכה מפיוין נדרים
מעומד

מותר אלמא שעל הכסלים אמר רחמנא ולא שכתוך הכסלים ,
הכא נמי שעל הכליות אמר רחמנא ולא שכתוך הכליות , אמר
רב פפא אמר רב יהודה אמר שמואל חלב שעל המסס ובית
הכוסות אסור וענוש כרת וזה הוא חלב שעל הקרב , אמר רבי
אבא אמר רבי יהודה אמר שמואל האי תרבה דאקלי בוסתא
אסור וזה הוא חלב שעל הכסלים , אמר רבא אמר רב יהודה
אמר שמואל חושין שביד אסורין , ואמר רב ספרא משה מי אמר
רחמנא לא תיכול בישראל , אמר ליה רבא משרא אמר רחמנא
איכול דמא , אללא התכיה ומלחיה ואדחיה ואפיל לקדירה
ושפיר דמי , ואמר רב יהודה ריש מעייה באמתא בעי גיריתא
וזהו חלב שעל חוקין , ואמר רב יהודה חושין שבעוקין אסורין ,
חמשה חושי איכא בכפלי תלתא מימינא ותרי משמאלה תלתא
מיפצלי לתרי תרי , ותרי מיפצלי לתלתא תלת , אי שליף להו
כשהו מחממי אתו בתריה ואי לא עריך להושי בתריה , אמר
אביי ואיתם רב יהודה חמשה חושי איכא כהנותא תלתא אסורי
משום תרבה ותרי אסורי משום דמא דשחלי ודכפלי ודכוליייתא
משום תרבה , וידא , ודלועא משום דמא , אמר רבא כהנא ואיתם
רב יהודה חמשה קרמי איכא כהיותא תלתא אסורי משום תרבה ,
ותרי משום דמא דשחלי ודכפלי ודכוליייתא משום תרבה ודכא
ודמוקרא משום דמא אמר שמואל אין הכשר ויצא מידי דמו עד
שמולחו יפה ובדירו יפה יפה , איתם רבא רבא אמר מליח ומדיח
במתניתא תנא מדיח ומליח ומדיח חליה פליגי , ואדחילי
ביה טכחא , ואדחילי חליה טכחא , רב דימי מנהרדעא
מלח ליה במילחא גלגליה ומנפץ לה , אמר רב משרשיא אין
מחזיקין דם בכני מעיים ותרגומא בהרדא דכנתא אמר שמואל
אין מניחין בשר מליח אלא על גבי כלי מנוקב , רב ששת מלח
ליה גרמא גרמא , תרין מאי טעמא לא דילמא פליש האי וכלע
האי , חד נמי דילמא פליש האי גיסא וכלע האי גיסא אלא ללא
שנא , אמר שמואל משום רבי חייה חשובר מפרקתא של בהמה
קורס שתצא נפשה הרי זו מכביד את הכשר ונוול את הבריות
דמכביד דם באיברים ,

ברם צריך

אילו היכא דאימלא אימלוהי בשרא בנידא
נשיא מהו למכושל , מרמינן ליה קולף ואוכל עד שמגיע
לשעוריה או דילמא לצלי מרמינן ליה קולף ואוכל עד שמגיע
לגיד , תש , דהנהו אטמא דאמלוח כי ריש גלותא
בנידא נשיא רכינא אסור ורב אחא בר רבי שרי אתו שילוח למר
בר רבאשי אמר להו אבא שרו , אל רב אחא בריה דרב לרכינא
מאי דעתין אי משום דאמר שמואל מלוח הרי הוא כרוחח ,
וכבש הרי הוא כמכושל והאמר שמואל לא שנא לא שנתבשל
בר , אבל נצלח בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד , וכי
תימא מאי ברוחח דקא אמר שמואל ברוחח דמכושל הוא מדקא
חד ואמר ככוש הרי הוא כמכושל מכלל דרוחח של עליקא
אמר שמע מינך ,

וישלה יעקב

כה שאלתא

דאסיר להו לרביית ישראל
למיכס גירא או שפחה
ואיכסב גירא או שפחה זנר
בעלמא הוא ולא תפשי בחוקי דרשי ואימניג' גירא ומשתחררה
שפחה לא עריכה גיטא מיניה , גיטא מנלן דכתיב ואחר כך תבוא
ליה ובעלת' ויהיה לך לאשה מכלל דמעיקר' לא תיהיה בה הויה ,
שפחה מנלן דכת' שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור ,
שאלות א ב א i וחיכא

מעומד וכיחדי וכלילה ובקרובים אלמא לאו כנידא דמו , והא
תניא יד רבן גמליאל סכר אין פותחין בהרשה וחכם הוא
דעקר בידרא והוה ליה כנידא רב נחמן סכר לה כרבי יהודה
דאמר פותחין בהרשה ולא הוא כנידא ולשון חכמים מרפא
בעלמא הוא והילכתא כרב נחמן , ארבער נדרים היתירו
חכמים ,

פרשה וישלה

כה שאלתא

דאסיר להו לרביית ישראל
למיכס גירא נשיא , דכת'
על כן לא יאכלו בני ישראל
את גיד הנשה , והיכא דאישתלי ובישלא לאטמא כי אית
כירא גירא נשיא משערינן ליה לבהדיה הווא בישולא , כדתנן
יך שנתבשל בו גיד הנשר אם יש בשר בנותן טעם הרי זו
אסורה כיצד משערינן אותה בכשר וכלפת רב הווא אמר בכשר
בראשי לפתות דמירון טפי דלא יתיב טעם , ואי ליכא שיעורא
בנותן טעם שרי ליה , לדלילת ושרי לה להווא בישולא ואעג
דקיימא לן אין בגידין בנותן טעם נהי והווא לית בירו
טעם ולא צריך לשעוריה שמנו אסור דהא נהנו בו אסור , דאמ'
מר שמנו מותר וישראל קדושים נהנו בו אסור ואית ביה טעמא
בשמנו וקנקנות שבו נמי מיסר אסורי מדרבנן דאמ' רב יצחק
בר שמואל כר מ'תא משמיה דרב לא אסרה תורה אלא קנקנות
שבו והיא גיה קשנייתא כי היכי דאמרינן קנקנות גפנים
עולא אמר עץ הוא ותורה חייבתא ואעג דמיסתברא לן כותיה
דעולא דגיד אמר רחמנא ולא קנקנות מדרבנן מיסר אסורי
ובשערינן ליה לבהדיה שמנו וקנקנות אמר שמואל לא שנו
אלא שנתבשל בה אבל נצלה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד ,
אני והאמר רב הונא גדי שעלאו בחלבנו אסור לאכול אפילו
מראש אוזנו , שני חלב דמפעק , וכי צלאו בחלבנו מיסתר ,
והא אמר רבא בר בר חנה עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן
בכנישתא דמעון בגדי שעלאו בחלבנו ותו שילוח לרבי יוחנן
ואמ' קולף ואוכל עד שמגיע לגיד , הווא כחוש הוה , רב הונ' בר
יהודה אומר כוליא בחלבה הוה רבין בר רב אדא אמר כולית
באלפס הוה ותו ותו שילוח לרבי יוחנן ואמר לישעמיה קפילא
גוי , אמר רבא מריש הוה קשיא לן אה דתניא קדרר שנתבשל
בה בשר לא יכשל בה חלב , ואם בישל בנותן טעם , בישל בה
תרומה לא יכשל בה חולין , ואם בישל בנותן טעם , ואמינא
בשלא תרומה טעים לה כהן בשר בחלב מן טעים לה , והשתא
דא' יוחנן סמכין על קפילא גוי , אלמא לא מפסיד נפשית
דאם כן אמרין דלא פקיע , הכא נמי טעים קפילא גוי , אמר
רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא ואמ' רבנן בששי ,
דאמ' רב נחמן גיד כששים ואין גיד מן המניין אמור רבנן בנותן
טעם ובקפילא כאי זה צד מין במינו דליכא למיקס אטעמא
בששים מין בשאינו מינו דהתירא כגון תרומה וחולין דאיפשר
לשעומי כהן בנותן טעם מין בשאינו מינו דאיסורא דלא
איפשר לשעומי כהן בקפילא גוי , אמר רב ששת אמר רב אסי
חושין שחלב אסורין ואין חייבין עליהן , חושין שכחלייא
אסורין ואין חייבין עליהן , לובן שכחליא מותר , אמר אביי
כותיה דרב אסי מס' תרבה דאמר לובן כוליא מותר , דאמר רב
פפא אמר רב יהודה אמר שמואל חלב שהכשר חופר אותו

גבר עלינו חסדו / אטו משום דגבר עלינו חסדו הללו את יי' כל גוים כד דעביד עימכון וכל שכן אנן דגבר עלינו חסדו / וכד מטי דוכתא דאיתרחיש להון ניסא כגון מעברות הים ומעברו הירדן ומעברי נחלי ארנון ואבני אלגביש בבית חורון ואבן שזרק עונ מלך הכשן למשה ואבן שישב עליה משה כעשה מלחמה בעמלק ואסת לוט חומות יריחו שנבלעו במקום כולן הוראה אותן צריך ליתן הודארה ושבח לפני הבקום / מעברות הים דכתיב ובני ישראל הלכו כיבשור בתוך הים / מעברות הירדן דכתיב ויעמדו הכהנים נושאי ברית יי' בתוך הירדן / מעברות נחלי ארנון דכתיב על כן יאמר בספר מלחמות יי' את הוב בסופה / תנא את וזה שני מצורעין היו והיו מהלכין בסוף מחנה ישראל אתו אמרו אי עבדו להו בקורתא דיתבי בהו / אמרו כי אתו ישראל למיעבר כנפוס עליהו ונקטלינה ואינהו לא הוו ידעין דארונא מסני קמיהו דישרא דקא מכין טורי כ"י אתא ארונא אריבוק טורי בהרי הרדי וקטלינהו ורדא דמיהו לנחלי ארנון כיאתו אח וזה גלאו להון לישראל אמרו שירה שב ואשר הנחלי / ואבני אלגביש תנא אבנים שעברו על גב איש / וידוע על גב איש / עמדו על גב איש זה משה דכתיב ביה גס האיש משה ואום ויחדלו הקול והברד / וידוע על גב איש זה יחושע דכתיב ביר ויהיהם במורד בית חורון וי' השליך עליהו וגו' / ואומר קח לך את יחושע בן נון איש אשר רוח בו / ואבן שזרק עונ מלך הכשן נמרא גמירי ליה אמר מחנה ישראל כמה היו שיתא פרסי אשיתא פרסי אמר איזיל איעקר טורא בר שיתא פרסי ואישדירא עלויהו ואיקטלינהו / אזל ועקר טורא בר שיתא פרסי / ואתניה ארישיה אייתי הקדוש ברוך הוא קמצי ונקבחה ונחית ליה על צואריה כעא למישלפיה משכו ליה שינר להכא ושיני להכא ולא מעי למישלפיה והיינו דכתיב שיני רשעים שכרת אל תיקרי שכרת אלא שרבת / משה ככה הוי עשר אמן שקל נרגא בת עשר אמן / ושור עשר אמן ומחיה בקסוליה וקטליה / אבן שישב עליה משה כעשה שעשר מלחמהו בעמלק שנאמר וירי משה כבדים ויקחו אבן וישיומו תחתיו וישב עליה / בשלמא כולוהו ניסא אלא אשתו של לוט פורענותא הוא / דכתיב ותבט אשתו מאחוריו ותתי נציב מלח / אלא הכי קאמר על לוט ועל אשתו במדך שמים / על אשתו ברוך דיין האבת / ועל לוט אומר ברוך זוכר הצדיקים / דאמר רבי יוחנן אפילו בשעת כעסו של הקדוש ברוך הוא זכר את הצדיקים / שנאמר ויהי בשעת אלהים את ערי הכנר ויזכר אלהים את אברהם ושלח את לוט מתוך ההפכרו / חומות יריחו שנבלעו במקומן דכתיב ויריעו העם תרועה גדולה ותפל החומה תחת / וכד מטי יוסא דאיתרחיש להו ניסא לישראל כגון חנוכה ופורים מייחב לברוכי ברוך אשר עשר ניסים לאבותינו בזמן הזה / כחנוכה על שרגא / בפורים על מקרא מגילת / שנאמר ויאמר יתרו ברוך יי' ומחייב למינמר הלילא תמניא יומי דחנוכה / דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחזקא שמנר עשר יום בשנר ולילא אחת יחיד גוסר כהן את ההלל / ואלו הן שמונת ימי החג ושמונת ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב של עצרת / ולילא אחת של יום טוב הראשון של פסח / ובגולא עשרים ואחד ושני לילות / ואלו הן תשעת ימי החג ושמונת ימי חנוכה ושני ימים של פסח / ושני ימים טובים של עצרת / ומחייבין לאדלוקי שרגא דחנוכה תמניא יומין מביעיל יום עשרים וחמשה בבסלוק

והיכא דאעכרה וילידא מישראל בתרה יידר שיינן לה דניהו הוא גמי דשפחה הוי עבד / כדתנן כל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרי קידושין הוולד כמותא וזו זו וולד שפחה ונכרית / משפחה מנלן דהוי עבד דכתיב האשה וילדיה תחיה לאדניה / מנכרית מנלן דהוי גמי דכתיב כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אתוכה ותאחז שנואה וילדו לו בנים / כל היכא דקרינן ביה כי תהיין קרינא ביה וילדו לו / וילדו לו שפחה ונכרית דלא כתיב בה כי תהיין לא קרינן ביה וילדו לו / וגוי ועבד דקדשו בת ישראל ונסכות לא תפשי בה קידושי ולא צריכא גיטא מיניהו עבד מעס הדומר לחמור דכתיב שבו לכם פה עם החמור גוי דתניא רבי חנינא אומ' והיא בעולת בעל בעולת בעל יש להם נכנס לחופה ולא נבעלה אין להם יגבי ישראל איתקוש הווי להדי דכל היכא דקני בכסף ובשטר קני נמי בכיאה וכל היכא דלא קני בכסף ובשטר לא קני בכיאה / והיכא דאעכרה מיניר וילידה לא שרינן ליה בתריה / מהכא דאמר רחמנא למשפחותם לביית אבותם היכא דתפשי בה קידושי האיכין רלגבי דידה לא קרינן ביה כי תהיין לא קרינן ביה וילדו ללגבי / ובת ישראל וילדא מגוי לא הוי גמי / וילדא מעבד לא הוי עבד

ברם צריך
גוי ועבד הוא דלא הוי מהו לאכשורי לכוא כקח / ממזר מי הוי אי לא מי אמרינן גוי ועבד גמור דלא הוי הא ממזר הוי / או דילמ' ממזר נמי לא הוי מאי טעמא כיון דלא שדינן ליה בתריה לא מהני ליה כלל / אם תמצא לומר כפגמיה כיון דאי מיגיר או מישתחרר הויא ליה ולא הויא ממזר / אשת איש שנתעברה וילדו ממנו או מעבד מהו / מי אמרינן ממזר הוי דילפינן מאשת אב דכתיב לא יקח איש את אשת אביו וסמין ליה לא יבא ממזר / מה אשת אב לא תפשי בה קידושי והולד ממזר אף כל דלא תפשי כד קידושי הוולד ממזר / או דילמא בהרי דידה הוי דלא תפשי בה קידושי / הא כבר ישראל אחר תפשי בה קידושי לאפוקי גוי ועבד דלא תפשי בה קידושי כלל / אינמי התם דאית ליה חיים וזרעיה אזיל בתריה הויא ממזר / אבל גוי ועבד כיון דלא אזיל זרעיה בתריה לא הויא ממזר / ת"ש / דאמר רבינא אמר לי רב גזא איקלע רבי יוסי בר אבין לאתרוין והוה עובדא כפגמיה ואכשר באשת איש ופסל / ואמר רב איש לדידי אמר לי רב גזא לא רבי יוסי בר אבין הוה אלא רבי יוסי בר זבדיא הוה ואכשר בין כפגמיה בין באשת איש / רב איש ואכשריה לרב מי בר רחל למיקם כפורסי דשוקא דבבל ואע"ג דאמר מר כל משימות שאתה משים לא יהו אלא מקרב אחיך הוי כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינן ביה / אמר ליה רב אדא בר אבהו לרבינא איקלע אמימר לאתרוין ודרש הולד כשר בין כפגמיה בין באשת איש / והילכתא גוי ועבד חבא על בת ישראל הוולד כשר בין כפגמיה בין באשת איש

דרשה לחנוכה

כי שאילתא

דמחייבין דבית ישראל לאורויי ולשכוחי קמי שבאי בעידי דמתרחיש להו ניסא דכתיב הללו את יי' כל גוים שבחוהו כל האומים כי

ככסליו עד משלם תמנייה יומין, ומאן דמדליק מיחייב לברוכי, ומאן דחזו נמי מיחייב לברוכי, דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב המדליק נר חנוכה צריך לברך, ורבי ירמיה בר אבא אמר הוראה אותו צריך לברך, מאי בכך? אמר רבי יהודה המדליק ביום ראשון מכרך שלש והוראה מכרך שנים, מיכן ואילך המדליק מכרך שנים והוראה מכרך אחד, כלי אשר קדשנו במצותו וצונו להדליק נר של חנוכה, והוראה מכרך בדרך שהיינו נשעשה נסים, היכן צוננו? אמר רבא אמר מלא תסור רב נחמן בר יצחק אמר משאל אביך, ואפילו אורח חייב לאישתתופי כהדי כעל הבית בנר חנוכה והוא שהיה רחוק, אבל יש לו אשר לא צריך שאנשי ביתו מדליקין בביתו, כיהא דאמר רב ששת אכסניי חייב בנר חנוכה, ואמר רבי זירא כי הוינן בי רב הוורא מישתתפנא בפרשי כהדי אושפיזאי כי נסיכנא אמרנא לא צריכנא דמדליק עלינו בבית, ומיחייבין לאדכורי בצלותא על הניסים, ואינו חייב להזכיר בברכת המזון מאי טעמא תפלה משום דחובה הוא לצלוי מחייב, אבל בסעודה דרשות היא לא חייבו רבנן, בשבת ויום טוב מאי איכא למימר אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב משרשיא אינו חייב להזכיר בברכת המזון, ואם כן לא להזכיר מזכיר בברכת הארץ, ורב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא סבר לאדכורי בכונר ירושלם, אל רב ששת כתפלה מה תפלה בחודא? אף ברכת המזון בחודא?

ברם צריך

שבת וראש חדש שבת דאיתנהו בחנוכה כד מצלי דמוספי מי צריך לאדכורי על הניסים? אי לא, כיון דתפלה המוספין משום שבת וראש חדש הוא ולא משום חנוכה לא צריך או דילמא יום הוא שנתחייב בארבע תפלות וצריך להזכיר על הניסים, תש, דאמר רבי יהושע בן לוי יום הכפורים שחל להיות בשבת שלח ציבור המתפלל תפלת נעילה צריך להזכיר של שבת מאי טעמא? יום הוא שנתחייב בארבע תפלות, מאי שנא מדרבא דאמר רבא יום טוב שחל להיות בשבת שלח ציבור היודר לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין שלח ציבור יודר ערבית ביום טוב, התם נבי שבת הוא דלא חיוכא הוא, ומשום סכנא הוא דתקינורבנן, אבל הכא חוכא הוא, אינמי ברם צריך מהו לאדכורי של חנוכה בברכת המזון בשבת, תש, דאמר רבי יהושע בן לוי יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל תפלת נעילה צריך להזכיר של שבת, מאי טעמא? יום הוא שנתחייב בחמשה תפלות.

ברם צריך

אנמי מימר קאמרין דמחייבין לאדלוקי שרגא תמניא יומי דההוא לוגא דאשיתכח בחיכלא והוא ביה שיעורא דהו וואדלוקי מניחא תמניא יומי, הלכך תקינו רבנן תמניא יומי לאדלוקי שרגא דחנוכה לפרסומי ניסא, ומיתבקי ליה לבר ישראל לאותובי לשרגא לתרע ביתא מבראי דלא חזיקו כל עובר ושכ, דתנן נר חנוכה מצוה להניחה בפתח ביתו מכחין אם דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים, וכשעת הסכנא מניחה על שולחנו ודיו, אמר רבא וצריך נר אחד לאשתמושיה לאורה ואיכא מדורא לא צריך, ואי איכא אדם חשוב אענ דאיכא מדורא צריך נר אחד לשימוש, ומצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח, והיא מנח ליה פליגו כהרבה אדא בר רבא דרבא ורבי ירמיה מדפתי חד אמר מימין וחד אמר משמאל, מאן דאמר מימין קא סבר כי חייב דלהוי תרתי מצוותא בחד דוכתא נר חנוכה

ומזוהר, ומאן דאמר משמאל קא סבר כי חייב דלהוי מזוהר מימין ונר חנוכה משמאל ובעל הבית בטלית מצויצת ביניהן, הילכתא מאי, תש, כבר אמרנא תורה ושמתם מצותי ועשיתם אותם, ובאז חכמים ופירשו וחקרו ועשו סניג לתורה, נשימי מחייבין בנר חנוכה או לא, מי אמרין כיון דמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, או דילמא לדידהו נמי איתרשח להו ניסא כדי לגברי והילכך נשי נמי מחייבין בנר חנוכה הילכתא מאי, תש, דאמר יהושע בן לוי נשים חייבות בנר חנוכה מפני שאף הן היו באותו הבט, מימר קא אמרין נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח, ואם היודר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים, היכא מנח ליה פליגו כהרבה אמר בר רבא ורבי ירמיה מדפתי חד אמר מימין וחד אמר משמאל, והלכתא משמאל כדי שיהא מזוהר מימין ונר חנוכה משמאל ובעל הבית מצויץ בטליתו ביניהם.

ברם צריך

מאן דלית כידרה שיעור נר חנוכה ונר ביתו הי מינייהו עריך, נר ביתו עריך משום שלום בית, אינמי נר חנוכה וקידוש היו הי מינייהו עריך, תש, דאמר רבא נר חנוכה ונר ביתו בנר ביתו עריך משום שלום בית, בעי רבא נר חנוכה וקידוש היום הי מינייהו עריך, קידוש היום עריך דתדיר, או נר חנוכה משום פרסומי ניסא, בחד דבעיא הדר פשטא נר חנוכה עריך משום פרסומי ניסא.

שאלתא

דמחייבין דכית ישראל לאדלוקי שרגא דחנוכה מאיתיה היא מצוה כד שנו חכמי משתשקע החמר עד שתכלה רגל מן השוק אם ככתב וחותי שמנר מוסף עליו יום שני ומדליקו, ואם הותיר ליום שני מוסף עליו ליום שלישי ומדליקו וכן שאר הימים, הותיר ליום שמיני עושח מדורה ומדליקו בפני עצמו, דכיון דחוקצא למצוה אסור להסתפק ממנו, ומאי נר חנוכה דתניא ככה בכסליו יומי דלא למיספר שכשנכנסו יונונים להיכל שימא כל שמנים שביחיל ולא היה להם שמן להדליק כבית המקדש וכשגברו מלכי בית חשמונאי ונצחום ברקו ולא מצאו שמן אלא פך אחד שהיה מונח בחתומו של כהן גדול ולא היה בו להדליק אפילו יום אחד ונעשה להם גם והדליקו ממנו שמנה ימים, לשנה אחרת קבעו ימים טובים בהלל וכוהודא, תר, חנוכה מצוה איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן ההמהדרין בית שמאי ואמרים ביום אחד מדליק שמנר, מיכן ואילך פוחתין והולכין, ובית הלל אומרין ביום ראשון מדליק אחד, מיכן ואילך מוסף והולך, אמר עולא תרי אמוראי במערכא דבי יומי כד אבין ורבי כד זבדא, חד אמר טעמא דבית שמאי כנגד ימים הנכנסים, וחד אמר טעמא דבית הלל כנגד ימים היוצאים, חד אמר טעמא דבש כנגד פרי החג, וחד אמר טעמא דכה מעלין בקודש ולא מורידין.

דרשה דחנוכה

דמחייבין דכית ישראל למיקרא בספרא ולאגמורי באורייתא ולאפשרי בבבאי יומא בענייניה
ב כ 2 ii הלכות

שאלתא

שאלות

כז שאלתא

דאסיר להו לדבית
ישראל למשנא
חד חבריה דבתי

לא תשנא את אחיך כלבכך, ואשכחן נמי דבדיל שנתא
דשנינא אחוה ליוסף דכתיב ושנאו אותו ולא יכלו דברו
לשלוש, בתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, תר לא
תשנא את אחיך כלבכך, יכול לא יכנו ולא יקללנו ולא
יברשנו, תלמוד לומר כלבכך, בשנאה שכלל הכתוב מדבר,
למימרא דשנארה בעלמא קאמר רחמנא ואע"ג דלא קא עביד
מידעם ועונשא דשנאת חנם טקלה כנגד שלשה עבירות, ע"ז
וגילי עריות ושפיכות דמים דתניא אמר רבי יוחנן בר תורה
מפני מה חרבה שילה מפני שהיו כר שני דברים, ואלו הן
גילי עריות וכזיון קרשים, גילי עריות דכתיב ועלי וקן מאד
ושמע את אשר יעשו בניו לכל ישראל את אשר ישכבון.

בזיון קרשים מלן, דכתיב גם בשרם יקשיון את החלב ונא
בער הכהן וגו' ואימ' אל האיש הוזהב תנהב בשר לע"ל לכהן ולא
יקח מבד בשר מבושל כי אם חו' וכת' קטר יקשיון את החלב
ותהי חטאת הנערים נדולה עד מאד וגו', ומפני מה חרב מקדש
ראשון כפני שהיה בו עבודה זרה וגילי עריות ושפיכות דמים,
ע"ז דכתיב כי קצר המצע מהשתרע עד שתעשה בסכה צרת, ר'
זירא ורבי שמואל בר נחמני כד בשו להאי פסוקא, ככו אמרי
משכבכו כיונס כנר מי חים תעשה לו בסכה צרה, גילי עריות
דכתיב ויאמר י' יען כי גבחו בנות ציון ותלכנא נטויות גרון,
שפיכות דמים דכתיב ונסדם נקי יפך מנשו וגו', מקדש שני
שאנו בקיעין בו מפני שהיו עוסקין בתורה ובגמילות חסדים
ובכל המצות, כפני מה חרב מפני שנאת חנם שהיתה ביניהם,
ללמדך שגדולת שנאת חנם כנגד ע"ז וגילי עריות ושפיכות
דמים ודאסיר למשנאיה היכא דקא נהוג כשורה, אבל לא נהוג
כשורה שרי למשנייה ולמלטייה ולמעבד ביה בעשה דכתיב
ונשניא בעמך לא תאר כעושה בעושה עמך.

ברם צריך היכא דהוא ידע ביה דלא קא נהוג כשורה
לחודיה וסחוי אחריני לביא ידיעי ביה
מי שרי למשנאיה אי לא, בייאמרינן כיון דלא בר מעבד ביה
דינא הוא מישנא נמי לא, או דילמא לענין דינא הוא דאמר'
רחמנא עד דאיכא שני עדים אבל למשנאיה אפילו בכל דהוא,
ואם תימצא לומר היכא ידיע ביה הוה שרי למשנאיה, היכא
דאמר ליה עד אחד מהו למסמך עליה ומשנאיה, היכא דקום
ליור בניה לא תביעי לן דכמן ידיע ביה הוא דמי, מן
מעשה דבת רב הסדאי דסמך עלה רבי אמא אמרה ליה ההיא
איתתא דחשורא על שבועת שווא ואפכא רבא משבועותא
אשכנגדה, אמר כיון דקום לי כה דלא משקרא כמאן דקא
סמיכא אנפשא דמי כי קא מיבעיא לן עד אחד דלא קום לן
בירא כי אצריך רחמנא שני עדים לחייבנא מן אכל לחייבני
שבועה אפילו בעד אחד, דתניא לא יקום עד אחד באיש לכל
עון ולכל חטאת, לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קם אבל
קם הוא לשבועה, ושנאה לשבועה מדינא ליה וסמיכא בעד
אחד, או דילמא שנאה נמי כעון וכחטאת דמיא ובעינן שני
עדים, תש' דתר שלשה הקדוש ברוך הוא שונא המדבר
אחד בפרו ואחד בלב, והוה עדות לחבירו ואינו מעיד
לו, והורואר דבר ערוה בחבירו ומעיד בו יחידי, כי היא
דשוכיה חשא אתא זיגור לחודיה ואסחיד ביה נגדיה
רבא לזיגור, אמר זיגור שוכיה חשא זיגור מנגד, אל אין
דלחודך את ושם רע הוא דקא מפקת עיליך ואמר שמואל
בר

הילכות פסח בפסח, הילכות עצרת בעצרת, הילכות חג כחג,
דכתי' וידבר משה את מועדי י' אל בני ישראל, ובצורה שיהו
קורין כל אחד ואחד בזמנו ולמדרש נמי בעניינה דיומא, כדתניא
רבי שמעון בן אלעזר אומר משה תקן לישראל שיהו שואלין
וודרשין בעניניו של יום, הילכות פסח בפסח, הילכות עצרת
בעצרת, הילכות חג כחג, בחנוכה קרינן בנשיאים, בפורים
קרינן בויבא עמלק, ראש חדש אדר שחל להיות בשבת קורין
בפרשת שקלים, ואמר רבי יצחק נפחא ראש חדש אדר שחל
להיות בשבת מביאין שלשה ספרי תורות וקורין אחת בענייניו
של יום, ואחת בראש חדש ואחת כתי תשא, ואמר רבי יצחק
נפחא ראש חדש שחל להיות בשבת מביאין שלשה ספרי
תורות וקורין אחד בענייניו של יום ואחד בראש חדש, ואח' בשל
חנוכה, בחנוכה ובפורי קורין שלשה, בראשי חדרים וכו' וכו'
של מועד קורין ד' ראיקא מוספין גברא, ראש חדש אדר
שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים, חל להיות בתוך
השבת מקרימין וקורין בפרשת שקלים ובשבת אחר מפסיקין,
בשנייה זכור, בשלישי פרה אדומה, ברביעית וחדש, ואם
חל להיות בשלישי, בחמישית החדש, אחר כך חזרין לכסדרן,
לכל מפסיקין בראשי חדרים בחנוכה ובפורי, בתעניות ובמועדות
וביום הכפורים, בפסח קורין בפרשת מועדות, וסימן משך
תורא קדש ככסא פל' במדברא ש"ה בכו"א, בעצרת בחדש
השלישי, וביום שני כל חבכור, בראש השנה יום ראשון וי'
פקד את שרר, יום שני וחמלאים נסרם את אברהם, ביום
הכפורים אחרי מות, כחג, בקורבנות חג, בחנוכה בנשיאי,
בפורים ויבא עמלק, בראשי חדרים ובראשי חדרים,
במעמדות במעשר בראשית, בתעניות ויחל משר, בשני
ובחמישי ובשבת ובמנחה קורין סדרין ואינו עולה להם מן
המניין, שנאמר וידבר משה את מועדי י' אל בני ישראל, מצותן
שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו.

ברם צריך ראש חדש שחל להיות בחול דבענין
למיקרא ארבעה, תלתא בחד עניינא, וחד
בחד עניינא, היכא מקרימין ברישא, בשבת וראש חדש לא
קא מבעיא לן דכיון דנפשי גברי כולוהו קרא בדרשבת ומיפטר
חד בדרש חדש, שבת וחנוכה נמי הכי, לא קא מבעיא לן
דכולוהו בדרשבת וחד בחנוכה אלא כי קא מיבעיא לן ראש חדש
וחנוכה בחול, עניינא בראש חדש מקדימין דהא תדיר, והדר
קרי תלתא וחד בחנוכה, או דילמא כיון דרביעי משום ראש
חדש הוא דקא קרי מקדימין תלתא בחנוכה וחד בדרש חדש
הילכתא מאי, תש', ראש חדש שחל להיות בחול
רבי יצחק נפחא אומר קורין שלשה בראש חדש ואחד בשל חנוכה
ורבי אבדימי דמן חיפא אומר קורין שלשה בשל חנוכה ואחד
בשל ראש חדש, אומר רבי מני כותידר דרבי יצחק נפחא
מיסתברא דתדיר ושאינו תדיר קורם, אומר רבי אבין
כותיה דרבי אבדימי דמן חיפא מיסתברא מי גרם לרביעי שיכא
ראש חדש, הילכך רביעי דראש חדש בעי למיקרא מאי הוי
עלה רב יוסף אומר אין משניחין בראש חדש, ורבי אמא אומר
אין משניחין בחנוכה, והילכתא אין משניחין בחנוכה אלא
שלשה בשל ראש חדש ואחד בשל חנוכה וכן הילכתא.

פרשת וישב יעקב

כיון דלא אמר להו לך ואמור לא / או דילמא חגי מילי כי צריך למימר ליה לך ואמור הויא דלא אמ קמי ביה תלתא ואמור בצניעא אבל הויא דקא אמ קמי ביה תלתא הויא כי פרוסא נכמן דאמר ליה לך ואמור דמי / תש' דאם רבה בר רב הונא כל מילתא דמתאמרה באפי' ביה תלתא אן צו משום לישנא בישא כי אדיל ואמ' ליה למריה דהוה ליה כי פרוסא

פרשה ויהי מקץ

כש שאילתא

דאילו מאן דחזא בחלמית
דמשמתין ליה צריך כית
עשרה דתנו הילכתא דשרנ

ליר ואפילו חזיא ליר שפחד או עבר או קטן בחלמית / דאמר מד זוטרא והוא דנמרי אבות ומדות אבל מתנן וליא תנן לא / וצריך למישר עד פרסר / ואי ליכא דתנו אפילג מתנן ולא תנן / ואי ליכא אפילו כי עשרה בעלמא / ואי ליכא ביה עשרה בעלמא נפיק לרשות תריסר / ואי מיתרמו ליה ביה עשרה לישרו ליה / ואי ליכא אפילו ביה תלתא מאי טעמא דחמי חוא דקא בעי עילוי / אמר ליה רבינא לרב אשי ידע מאן שמתיר מהו למיזל לגביה למישרי ליר אמר ליה דילבא שויה שליחא לשמותיה שויר / למישרא ליה לא שויר / אל דב אחא בריה דרבינא לרב אשי חוא דשמתיה ושרו ליר מהנ אמר ליה כשם שאיפשר לבר בלא תנן כך איפשר לחלוס בלא דברים בטלים דילמא מישרא דחזא / דברי' בטלים בעלמא חוא דחזא / רבינא חזא ליה דרשא דנידרא לאינשי ביתיר אתא לקמיה דרב אשי אל בעל מהו שיעשר שליח לחרשת אשתו ולא אידקיק ליר / אמר ליה חזי הויא דאיכא תלתא דמיכנפן ממילא לישרו לה / שם תלת / שם בעל נעשה שליח לחרשת אשתו / דקא לחרשת נדרא / אבל למישרא שמתא עד דאתיה חזא ושם און מפירין גדרים במקום הרב / ושם בי תלתא דמיכנפן ממילא שפיר דמי / ולמישרא שמתא דחלמא אפילו לכנפי נמי ואפילו במקום הרב שפיר דמי / מאי טעמא דלא לישתוי בשמתיה / ויחיד מומחה נמי שרי שמתא / אר יונח אמר מד זוטרא אמר רב זעירא כל הלן טבעת ימים בלא חלוס בקרא רשע / שנאמ' ושבע ילין כל יפקד רע' / שבע כתי' אר חנא בר חימי אר פדת אר יונחן כל המשביע עצמו מרביר תורר אוקורא קריית שמע על משתו ולן און מכשרין אותו בשורות רעות / שנאמ' ושבע ילין כל יפקד רע' / אמר רב חנא בר חינא אר פדת אר יונחן הדורא חלוס ונפשו עגומר יפרטנו בפני שלשה איני חוא אמר רב חזא דילמא דלא מיפשרא כאינרתא דלא מיקריא / למימר דחילמ' בישא כי לא מיפשר טפי מעל' גא אימא ושיכנו בפני שלש / אמר רבי ברכיה לעולם יצפה אדם לחלוס טוב עד כ"שנה מגלן מיוסף / כשהלם החלומות הירן בין שבע עשרה שנה / וכעומדו לפני פרעה הירן כן שלשים שנה מזו ועד שלשים ג' שנה / זו שני השובע / וכ' שנים של רעב הרי כ"ש שנה / אמר רבי לוי חלוס אף על פי שכולו אינו מתקיים מקצתו מתקיים / מגלן מיוסף דכתי' הבא נבא אני ואמך / וההוא יומא אימיה לא הוה

ברם צריך

אילו הויא דאמר ליה בחלמית וזוי
רשבב אכוך בדוכתא פלגיא מחתין
וכך וכך חזו' וכך וכך מגייהו צדקה / וכך וכך מגייהו דקדוש /
שאלות כ ב 2 iii א

בר רב זחק מותר לשנותו אלמא סמך על נפשיה ושני ליה דכתיב כי תראה חמור שונאך / מאי שונאך אילימא שונא גוי / והא תניא שונא שומרו שונא ישראל ולא שונא גוי / אלמא פשיטא שונא ישראל / ואי דקא עכיר שפיר מי שרי למשנייה הא כתי' לא תשנא את אחיך בלבבך / ואי דאית ביה שני עדים דמינליה מילתא שונאך הוה ולא שונא דכולי עלמ' הוא / שונא מיבעי ליה למכתב ביה כדכתי' האחת אחובר והאחת שנואה / אלא לאוכי חזא גונא שם רב נחמן בר יצחק אמ' מותר לשנאותו דכתי' יראה י' שנאת רע' / ואי דאית ביה שני עדים צריכא למימר השתא מעשה עכירין ביה שנואה מיבעייה אלמא לאו כי חזא גונא שם אמ' ליה רב אחא ברירא דרבא לרב אשי מהו למימר ליה לרביה ומשנייה חזי דמי אי דידע בי ברבירא דמהימן ליה כי בתירוקים ליה לימ' ליה ואי לא לא לימ' ליה שם דעל עד אח' לא סמכין למימרא דשנאה נמי כעון וכחשאת דמי' / דאמר רחמנא לא יקום עד אחר כאישלל עון ולכלל חשאת וכן הילכתא

וישב יעקב

כח שאילתא

דאסיר להן לרביה ישראל
לאישתעוי לישנא בישא
וד על חכריו / דתניא דבי
ר' שמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד עו' וגילוי
עריות ושפיכות דמים שנאמר וכתב י' כל שפתי חלקות לשון
מדברת גדולות / עו' איקרי גדולה / דכתיב אנא חטא העם הזה
חשאה גדולה / גילוי עריות איקרי גדולה דכתיב ואין אעשר
הרעה הגדולה הזאת / שפיכות דמים איקרי גדול / דכתי' גדול
עוני מבשוא / אבל לשון הרע איקרי גדול דכתיב לשון מדברת
גדולות אימא גדולות גדול' תרתי / אם כן להידיא מפקעת לה
וכי הוי דאסיר ליה לאישתעוי הכי אסיר לקבוליה / דאמר רב
ששת משום רבי אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל
המקביל וכל המעיד עדות שקר לחבירו דאוי להשליכו לכלב' /
שנאמ' לא תשא שמע שוא וסמך ליר לכלב תשליכון אותו /
קרי ביה נמי לא תשיא / וכי אסיר לקבוליה למעכד ביה מעשה /
אבל למיחש ליה מיבעי דאי אמרין ליה פלגיא קא מהדר בתרך
למקטלך או לצעורך מיבעי ליה / לנטוריה נפשיה מיניה דאמר
בר האי לישנא בישא אע' דלקבוליה לא מיבעי למיחש ליר
מיבעי / דהכי אשכחן כגדליה בן אחיקם דאמר ליה יונחן בן
קרח עילויח ושמע' בן נחניה ולא חש למילתיה ואיענש דכתי'
וחבור אשר השליך שם ושמע' אלא כל פגרי האנשים אשר הכת
ביד גדליה / וכי גדליה הרג / והלא ושמע'אל הרג / אלא מתוך
שהיה לו לחוש לעצת יונחן בן קרח ולא חש ואיענש והעליר
עליו הכתוב כאלו הרג / ולא מיבעייה מילתיה דליתיה דאסיר
ליה לאינשי למימר דהוא שקרא / אלא אפילו מילתא דאיתיה
ואמ' ליה הוה מן דהוא ולא ידע ליה דרשותא למימר לאתרינא
אסיר ליה למימר / דאר' מנסיא בריה דר' מנסיא משמיר דרבי
מנסיא רבה מניין לאומר דבר לחבירו שהוה בכל יאמר עד
שיאמר לו לך ואמור ש' וידבר י' אל משה לאמר דבר אל בני
ישראל לאמר / ואמר י' אל משה אמור אל הכהנים / אמור
ואמרת אל זקני ישראל

ברם צריך

אילו הויא דאמר למילתא קמי' ב' תלתא
מהו למיזל למימרא ליה למריה או
לאחיביו כיון דאמר בר עד שיאמר לו לך ואמור ב' תלתא נמי

או דמערש או דרפלוני הם ואזל ואשכח הם הכי נמי מיבעי ליה למיסבך על חילמא אי לא, מי אמרינן מראשכח כולה מילתא קושטא הכי נמי קושטא היא, או דילמא האי לעצמוי בעי ואפקויה ממונה כהכילא מפקינן, ת"ש, דתניא הרי שהיה מצטער על מעות מעשר שני שהניח לו אביו ובא בעל הלום ואומ' לו כך וכך הם, ובמקום פלוני הם, ושל פלוני הם, ומעשר שני הם, זה היה מעשה ואמ' בדרי חלומות לא מעלין ולא מורדין.

דרשה עשיר ועני ורשע באין לירין

ויהי מקץ

ל שאלתא

דאילו מאן דמחייב שמתא ומשמתינן לית בי דינא מחייב למינה נזיפותא בנפשיה כאכל, כדתניא מתעטפין ויושבין כמנורין וכאבלין, למימרא דמחייב בעיטוף הראש כאכל ואסור בתשמיש הבטח ובנעילת הסנדל, כדתניא וכן את מוצא כבנדה וכאכל, מהו ברחיצה, אמר רב יוסף כשאמרו אסור ברחיצה לא אמרו אללא כל גופא אבל פניו ידיו ורגליו מותר, וכן את מוצא במגוריה ובאכל מאי לאו אכוליה לא אשארה, איבעי' להו מהו בשאילת שלום, אמר רב יוסף, ת"ש, ובשאלת שלום שבין אדם לחברו ככני אדם הגוזפים למקום אל אביו דילמא מגוריה לשמים שאני דחמיר, מהו בדכרית תורה אמר רב יוסף, ת"ש, מגוריה שונה ושונין לו נשכר ונשכרין לו, מוחרם לא שונה ולא שונין לו, לא נשכר ולא נשכרין לו, אבל שונה הוא לעצמו שלא יפסיד מתלמודו, עושה לו חנות קטנה בשביל פרנסתו, מהו בעשיית מלאכה, ת"ש, נשכר ונשכרין לו, אר' אלעאי אמ' רב נידוהו בפניו אין מתירין לו אללא בפניו, שלא בפניו מתירין לו בפניו, ושלא בפניו, בפניו פשיטא מהו דתימא שלא בפניו אתול לפקפוקי קמל, אמר רב גידל אמ' רב השומע הוזכרת השם לבטלה מפי חבירו צריך לנדוהו לא נדוהו הוא עצמו יהא בנידו, ואין עניות בצויה אללא כבית שמוכרין בו שם שמים לבטלה, ועניות קשה כמות, דתניא רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני, אר' אבא הוא אוזילא בתריה דרב הונא שמע להווא איתתא דאפקר' שם שמים לבטלה שמתא ושרא ליה לאלתר, ש"מ תלת, ש"מ חשומע הוזכרת השם לבטלה מפי חבירו צריך לנדוהו, וש"מ נידוהו שלא בפניו מתירין לו שלא בפניו, וש"מ אין בנידו להפרה ולא כלום אמ' רב גידל תלמי' חכם מגדה לעצמו ומיפר לעצמו כדמר זוטרא דמר זוטרא כי הוה מחייב בר כי רב שמתא משמתינן נפשיה והדר משמתי ליה לריליך, כי הוה אזיל לביתיה שרי לבפשתי, והדר שרי ליה לריליך, פשיטא כי דינא הם הכי עדינא, מהו דתימא הוה ליה חבש ואין חבש מתיר עצמו מבית האסורין ואפילו שמתי נפשיה משמיה דגברא רבא, ואפילו שמיח נפשיר כי דינא מהו דתימא הוה חבש קמל, וכן דמשתמית ומית בשמתי' סוקלין ארונן, כדתנן כל המתנדה ומת בנידויו כד סוקלין את ארונן.

ברם צריך

היכא נידוהו על תנאי, איכא נדה עצמו על תנאי כגון דאמר אילא מקיימנא הרא מלתא הוא בנידויו קיימה מי צריך הפרה אי לא מי אמרינן כיון

דקיימה למילתיה בשיל ליה מביילא, או דילמא בהפרה תליא מילתא ועד דבשתרו ליה אישתרוי ללא בשיל נידוהו, ת"ש, דאמר רב יהודה אמ' רב נידוהו על תנאי ואפילו בעצמו צריך הפרה מל מיהודה, דתניא אם לא הביאתיו אליך והצנתי לפיך והטאתי לך כל הימים, אר' שמואל בר נחמני אר' יונתן מאי דכתי' יחי ראובן ואר' ימות, וזאת ליהודה ברישא שמעון הוה איבעי לירי לברוכי והדר ליהודה, ועד מאי דכתי' וזאת אלא כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו מגולגלין בארון עד שבא משה ובקש רחמים עליהם, אמר לפניו רבנו של עולם מי גרם לראובן שיודה כבעשה בלחיה, יהודה מיר שמע' קול יהודה, תנא על איכריה לשפא, ללא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דרקינא, אמ' ואל עמותכיאנו לא הוה ידע למישקל ולמיטרא כשמעתא אמר ידיו רב לו, לא הוה סלקא ליה שמעתא אליבא דהילכתא אמר ועוד מצריו תהיה, מאי טעמא משום דלא שרא לבפשיה, והילכתא נידוהו על תנאי איכמי נדרר עצמו על תנאי אלע' דקיים צריך הפרה

דרשה הגיע שבעה במרחשון ולא

ידרו גשמים:

ויהי מקץ

לא שאלתא

דמחייבין דבית ישראל לרחומי חד בחכרירא מאן דצריך פרנסה מיבעי ליה לפרנסיה ומאן דצריך לאחופא מיבעי ליה לאחופיה ואילו מאן דאחופ' ליה לחכרירא על ידי ערבא לא מתבעי ליה דתבעיה לערבא כרישא אלא תבע ליה ליוזפא כרישא ואילא פרע ליה אוזל בתר ערבא, כדתנן המלוה את חבירו על ידי ערב לא יתבע מן הערב תחלה מאי טעמא רבה ורב יוסף דאמר תריהו גבר אשלמת לי גברא אשלימית לך, מתקיף לה רב נחמן האי דינא דפרסאי הוא, דינא דפרסאי אדרבה פרסאי בתר ערבא אזלי, אלא כי דינא דפרסאי דלא יהבין טעמא למילתיהו, אלא אמר רב נחמן מאי לא יפרע מן הערב, לא יתבע מן הערב תחלה, תנאי נמי הכי המלוה את חבירו על ידי ערב לא יתבע מן הערב תחלה, ואם אמ' על מנת שאפרע ממך שארצה יתבע מן הערב תחלה, אמ' רב הונא מניין לערב שמשמעך שגאמ' אנכי אערבנו מידי תבשקנו, אל רב חסדא הוה יהודה גופיר ליה הוה דכתי' שלחה הנער אתי, לא אמר רב חסדא מהא בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך נוקשת כאמרי פיך, נלכדת כאמרי פיך, עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת לכך רעך, לך תהרפס ורבה עין, אם ממוק' יש לו בידיך והתר לו פסיד' די ואם לאו הרהר עליו רעים, ואע"ל לביתיה דיוזפא אסיר ליה למחפנא למיעל ולמיכב משכונא דכתי' כי תשה כרעך משאת מאומה, לביתיה דערבא עייל ונסכי משכונא, דתניא לא תבא אל ביתו לעבד עבדו, לביתו של לוח אי אתר נכנס, אבל אתה נכנס לביתו של ערב, וכן הוה אומר לקח כגדו כי ערב זר, ואומ' בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך, דא לביתו אי אתר נכנס אבל אתר נכנס על שכר חמר ועל שכר כתף ועל שכר פוגד ועל שכר דיוקנאות, יכול אפילו זקפן עליו במלור' תלמוד לומר משאת מאומה, אמר אמימר ערב שמשמעך מחלוקת רבי יוסי ורבי יהודה, מאי טעמא כיון דהכי

דרשה שנים שהיו בעיר אחד פרשת ויגש אליו

לב שאילתא

דאסר לחון לרבי ישראל
למיעצר פירי כגון עיבורא
וחמרא ומישחא דחיי
בריתא אינון / ומאן דעבד הכי לא הוה ליה מחילה לעולם /
דתנן עוצרי פירת ומלוי בריבית ובקטיני אפיות ומפקיעי
שערי עליהן הכתו אומר נשבע יי בגאון יעקב אם אשכח לנצח
את כל מעשיהם לאם מתי ועבר החדש ונשכירה שבר והשבת
ונפתחה בר להקטין אפיה ולהגדיל שקל ולענות מזאני מרמה /
לא כי משכח רוחא דנקא מתבעי ליה לזכורי דאמר שמואל אינן
מוסיפין על המדות יותר משת' ולא על המטבע יותר משתות'
והמשתכר אל ישתכר יותר משת' / הני מילי דקא זבין ומובין /
אבל יתירין ליה מן פירי דנפשיה וקא בעי ביה לעכובר / עד
דקיימי לרמיה ומובין ליה רשותא בידיה / דאם רב עושא אדם
את קכו אוצר / ובזמן דאיכא בצורתא לא ליכמ' מר מאי דאית
לי אנא איכול ואשתי כדריגלא אלמ' מיתבעי ליה למינסר
כי היכי דליטעגר כהדי כולי עלמא / דתניא בשעה שהציבור
בצער אל יאמר יחיד אלך אוכל ואשתור ושלום עליך נפשי /
ואם עשה כן שני מלאכים המלוין אותו מניחין ידיו על ראשו
ואומ' לו פלוני זה שפירש מן הציבור אל יראה כנחמת ציבור /
אם רב יהודה אמר רב כל המרעבי עצמו בשני ריעבון ניצול
ממיתה משונה שכ' כרעכ פרך ממות / האי כרעכ מרעב מיבעי
ליה / אלא בשכר שמרעבי עצמו בשני ריעבון ניצול ממיתה
משונ' / אמ' ריש לקיש אסור לארס שימשמ בייטו בשני ריעבון /
שנאמ' וליוסף יולד שני בנים כתרם תבוא שנת הרעב / מכלל
דבשני ריעבן לא שימש' / ולמאן דלית ליה בני שרי / דתנן
חסוכי בנים משמשיין מיטותיהן בשני רעבון /

ברם צריך
בזמן דאיכא בצורתא מהו למיעצר איניש
פירי דנפשיה עד דקיימן לרמי אינמי שאר
פירי כגון רמני וחורבי דלאו חיי דברייתא אינון כגון עיבורא
וחמרא ומישחא מאי כיון דלא קא זבין ומזכין ומן נפשיה הווא
דיתירין ליה ושאר פירי נמי כיון דלאו חיי דברייתא אינון אע"ג
דקא זבין ומזכין לא קא דחיק תרעא / או דילמא כיון דבשני
בצורת אינון לא דקא אתי לעיולי מארת בשערי' כיון דמיתעצר
תרעא דשאר פירי אתי נמי לאיתעצרי תרעא דעיבורא וחמרא
ומשתא דחיי נפש אינון ודליליה נמי דחיוין איניש דליכא
למיזבן אתי נמי לעיולי מארת בשערים / ת"ש / דתניא אין
עוצרין פירי בארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש כגון עיבורא
וחמרא ומשחא אבל תכלין כמון ופולפזין מותר / ומותר לו
לארס לאצור פירות בארץ ישראל שלש שנים ערב שביעית
ושביעית ומצאי שביעית משו' דלא דרעין ומסקין ושרי לנשורי
מן שתא לשתא / ב"א בלוקח מן השוק / אבל משלו מותר /
וכשני בצורת אפילו קב חרובין לא יאצור מפני שמכנים מארת
בשערים / מיהא שמעינן הלוקח מן השוק למכור לא שנא שלא
בשני ריעבון ולא שנא בשני ריעבון / לא שנא דברים שהן חיי
נפש ולא שנא דברים אחר' כגון שאר פירי אסור ליה למיעקר /
אבל מן דנפשיה דיתיר בלא שני בצורת שרי ליה לעכובריה עד
דקאים לרמיה / ואפי' פירי דאינון חיי נפש וכשני בצורת אסור
ליה למיעצר אפילו שאר פירי דלא חיי נפש אינון /

דהכי קאמ' ליה א"ל פרע לך יזופא אנא פרענא לך אסמכת'
הוא והא מוקים ליה כמי שארצה אפרע / אינמי בקבלין / אמר
ליה רב אשי לאמימר והא מעשים ככל יום אסמכת' לא קניא
וערב משתעבר אלא כהניא הנאה דקא סמיך אדבריה וקא
מוחף ליה גמר ומשעבד נפשיה /

ברם צריך
הני מילי ערב בשעת מתן מעות הוא דלא
צריך קניין היכא דאזופיה ולסוף קא
תכניה ואמ' לית הוב לי ערבא דלא מהימנ' לי ואתא האי ויהור
ערבא מי צריך קניין לאשתעבדו אי לא מי אמרינן כיון דלא
אחימנותיה קא סמיך ואזופיה הוה ליה אסמכת' בעלמא אי קנו
מביה אין אי לא לא / וכי לימא מר הכא נמי שביק אחימנותיה
לא דמי דתתם אמ' ליה אי לאו אנת לא הוה נפקין זוזימן ירי'
אכל הכא מי יימר דהורתי מצע מפיק מיניה / או דילמא כיון
דשייך נפשיה בשיעבדא קמא משתעבר כי קמא / ת"ש /
דתנן ערב היצא לאחר היתום שטר' גובה מנכסים בני חורין /
מעשה בא לפני רבי ישמעאל ואמ' גובה מנכסים בני חורין /
אמר לו כן ננס אינו גובה לא מנכסים משועבדים ולא
מנכסים בני חורין / אמר לו למר אמר לו הרי שחנק אהר
בשוק מצאו אחר ואמ' לו הנח לו ואני אתן לך פטור / שלא על
אמנותו הלווהו / אלא אי זה ערב שהוא חייב אם אמר לו הלווהו
ואני אתן לך חייב שהרי על אמנותו הלווה / אמ' רבי ישמעאל
והרצה להתחכם יעסיק כדמי ממונות שאין לך בתורה מקצוע
גדול מהן שהן כמעין הנוכח / והרצה לעסוק בדיני ממונות
ושמש את בן ננס / ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אע"פ שקילס
ורבי ישמעאל את בן ננס הלאה כמותו / איבעייהו להו בחונק
את חכירו מאי / ת"ש / דא"ר יעקב א"ר יוחנן חלוק הירר רבי
ישמעאל אף בחונק והולכה כמותו אף בחונק / אמר רב יהודה
אמר שמואל חבוק שקנו מידו משתעבר חבוק הוא דקא אנים
ליה ואתא האי והוה ליה ערבא הוא דצריך קניין אכל בעלמא
היכא דקא תבע ליה כרינא לא צריך קניין / ורב נחמן אמר
אחד זה ואחד זה צריכין קניין / אבל ערב דקביל בבית דין לא
צריך קניין והלכה כרב נחמן /

אינמי ברם צריך
היכא דשבעיה לזופא ולא קא
פרע ליה ואית ליה ניכסי מי אית
ליה דינא דתבע ביה לעריבא אי לא / או דילמא כיון דאית ליה
ניכסי לזופא לא / מי אמרינן דמצי מזופנא אמר ליה לערבא
אי לא לאשתלומי מן ניכסיו לא בעיתך ערבא / או דילמא מצי
אמר ליה האי דעברית לך ערבותא דאי משתרפי ניכסיה הוא
אבל כי איתגון ליה ניכסיה בכסי דבר אינש אינון מערבין
ליה וערבותא דנכסיו דנפשיה עדיפא מערבותא דלי'
ת"ש / דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שנו שאין נכסים
ללוה / אבל יש נכסים ללוה לא יתבע מן הערב / ומוקים ליה
למיתנין דפליגו רשב' בקבלין דמר סבר אפילו במקום
קבלין ערבותא דנכסיה עדיפא / ומר סבר קבלנות עדיפא /
אבל ערב דכולי עלמא דברי הכל ערבות דנכסיה עדיפא והיכא
דאמר ליה נמי ממי שארצה אטול כי קבלין דמי / היכי דמי
ערב והיכי דמי קבלין / אמר רב הונא הלווה ואני ערב /
הלווה ואני פורע / הלווה ואני חייב / הלווה ואני אתן / כולן
לשון ערבות הן / תן לו ואני קבלין / תן לו ואני פורע / תן לו
ואני חייב / תן לו ואני אתן / כולן לשון קבלנות הם /
סימן עפ"ן קפ"ן /

www.daat.ac.il * דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

אנשים משכס ומשילר ומשומרן שמונים אש מגולחי זקן וקרועי בגדים ומתגודדים ומנחה ולכונה ביום להביא בית ירושלם בחורבנה אומר ציון מדבר היתה ירושלם שומרת וקורע בית המקדש בחורבנה אומר בית קדשינו ותפארתנו אשר הללך אבותינו היר לשריפת אש וכל מחמדינו היר להרבה וקורע קורע על מקדש ומוסיף על ירושלם ורמינה אחד השומע ואחד הרואה כיון שהגיע לצופים קורע וקורע על מקדש בפני עצמו ועל ירושלם בפני עצמה לא קשיא כאן דפגע בבקדש ברישא וכאן דפגע בירושלם ברישא

ברם צריך באת לו שמועה קרובה כרגל ואכתי תוך שלשים אינון כי נפיק רגל דבעי למינקט אבילות של שלשים מעיקרא והשתא הוה לאחר שלשים בתר דמעיקרא אזלינן ונקיט שבעה או דילמא בתר השתא אזלינן ולא נקיט אלא יום אחד אינמי אתיין לו שמועה בשבת ושבת יום שלשים הוא ואבילות בשבת ליכא ולמוצאי שבת דבעינן למינהג אבילות נפקא לחו שלשים שבעה יתיב או דילמא אחד מי אברין כיון דבעידנא דשבע תוך שלשים הוה אע"ג דהשתא נפיק שלשים שבעה יתיב מירי דהוה על היכא דבאת לו שמועה בתוך שלשים ויתב מקצת שבעה ושלימו ליה שלשי דמשלים שבעה אחר שבעה או דילמא התם הוא דחיל אבילות עליה בתוך שלשי הוות שמועה קרובה ואע"ג דנעשית דחוקא בתר עידן שמועה אזלינן אבל הכא כיון דבעידנא דשבע לא קא חילא אבילות עליה אביל' הוה כמאן דלא שמיע אלא לאחר שלשי ואינה נהוגת אלא יום אחד תש דאמר רבי יוסי בר אבין באת לו שמועה קרובה בתוך הרגל ולמוצאי הרגל נעשת דחוקה נעשר כמי שלא שמע אלא לאחר הרגל דאינה נהוגת אלא יום אחד ותני רבי אבא דבן קיסרין קמיר דרבי יוחנן שמע שמועה קרובה בשבת ולמוצאי שבת נעשת דחוקה נעשה כמי שלא שמע אלא למוצאי שבת ואינה נהוגת אלא יום אחד

אינמי ברם צריך אילו מאן דאיתרע ביה מילתא מקמי דמלין שבעה יומי איתרע ביה מילתא אחריתי ואיקור עליה בוייה ואיפרוש ליה מנייה מי שרי למישקל בוייה וחזויה מניה בתוך תלתין יומין בתרא אילא תש דתניא תכפהו אבליוזה אחר זר והכביד עליו שערו מיקל בתער ומכנס כסותו במים אמר רב חסדא בתער אבל לא במספרים במים אבל לא בבתר ולא בחול וכן חילתא

דרשה כל האמור בפרשת כהנים

יוחי יעקב

לו שאילתא

דמחייבין דבית ישראל למישקל ולמישרא בהימנותא ואילו מאן

דאמר ליה להכריה מזכנא ליק האי מידי לא בעי ליה למיחדר ביה ואע"ג דאי בעי למיחדר מעי הדר דיבורא נקלא הוא דאל אפילו הכי לא מיתבעי ליה למיחדר בדיבוריה אלא מיבעי ליה למיסק בהימנותא ועליה איתמר הדין קרייא עיני בבאמני ארץ לשכת עמדי מלמד שזוכה חושב במחיצתו של הקבה ולא מיבעיא דאמר ליה מזכנא ואי מידי אלא אפילו

גמר

השמועה לאחר שלשים יום על אכילועל אמו לאחר שנים עשר חדש על כל המתים כולם מתפר לאחר שלשים יום על אכילועל אמו מגדל פרע עד שיגיעו רבו חביריו על כל המתים כולם קורע טפח על אביו ועל אמו קורע עד שיגלה את לבו על כל המתים כולן אפ"ע שעה חלוקין אינו קורע אלא העליון על אביו ועל אמו קורע את כולן ואפקיסותו אינה מעכבת אחד איש ואחד אשה רבי שמעון בן אלעזר אומר האשה קורעת את התחתון ומחזירתו לאחוריה וחזרה וקורעת את העליון על כל המתים כולן רצה מבריל קמי שפה שלו רצה אינו מבריל על אכילועל אמו מבריל רבי יהודה אומר כל קריעה שאינו מבריל קמי שפה שלו אינו אלא קריעה של תיפלות מאי טעמא דכתיב ויחזק בבגדיו ויקרעם לשים במשמע שנאמר ויקרעם איני יודע של שנים מלמד שקורעין ונראין לשני לעולם על כל המתים כולם קורע מכפנים ובכלי אבל על אכילועל אמו קורע מכהן וביד תניא הכנס שמת הכל קרוביו הכל קרוביו סלק דעת לא אימא הכל כקרוביו הכל קורעין עליו הכל חולצין עליו הכל מברין עליו כרחבה ואי לאו הכנס הוא אי אדם כשר הוא חיובי מחייב למיקרע

דתניא בפני בהבניו ובנותיו של אדם מתים כשהם קטנים כדי שיתאכל ויכבה על אדם כשר יכבה ויתאכל ערבונא שקיל מיניה אלא על שלא כבה ונתאכל על אדם כשר שכל הכוכה ומתאכל על אדם כשר מוהלים לו כל עונותיו בשביל כבוד ששעה ואי דלאו אדם כשר הוא ואי דקאים עליה בשעת יציאת נשמה חיובי מחייב דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרע למה זר דומה לספר תורה שנשרף שחייב לקרע ותניא במקדש לקטן מפני ענומת נפש וכל קרע שאינו בשעת חיובים אינו קרע ואלו קרעים שאינם כתאחי הקורע על אכילועל אמו ועל רבו שלימדו תורה ועל נשיא ועל אב כד ועל שמועות הרעות ועל ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף ועל ערי יהודה ועל מקדש ועל ירושלם וקורע על מקדש ומוסיף על ירושלם ואביו ואמו ורבו שלימדו תורה מכלל מאלשע דכתיב ואלשע ראה והוא מצעק אבי אמי רכב ישראל ופרשיו אבי אביו אביו ואמו רכב ישראל ופרשיו זה רבו שלימדו הכמה מאי משמעה כדמתרגם רבי יוסף רבי רבי דשכ להון לישראל עלותך מדתיכון ופרשיו ולא מתאחים מכלל דכתיב ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם לשים כדמתרגמן מלמד שקורעין קרועים לשני לעולם א"ר אליהו חי הוא כיון דכתיב ולא ראהו עוד לגביה דידה כי מת דמי נשיא ואב כד ושמועות הרעות מכלל דכתיב ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם לשים וגם כל האנשים אשר אתו ויספדו ויכנו ויצומו עד הערב על שאל ועל יתונתו בנו ועל עסי ועל בית ישראל כי נפלו בחר שאלו זה נשיא יתונתו זה אב כד על עסי יועל בית ישראל אלו שמועות הרעות ואומר עד דאיכא כוליה על קל הפסיק העניין ברכת השם מכלל דכתיב ויכא אליקים בן חלקיה אשר על הבית ושכנא הסופר ויואש בן אסף המזכיר אל חלקיה קרועי בגדים ויגידו לו את דבריך שקח וכן דשמע נמי מפי השומע חייב לקרוע שבידי כשמוע הברך חזקיהו ויקרע את בגדיו והשומע הזכרת השם מפי הגוי בזמן הזה אינו חייב לקרוע ואם תאמר רב שקח משומר היה ואינו חייב לקרוע אלא על שם המיוחד והני מילי בזמן שבת המקדש קיים ולא שכיחי ישראל ביני גוים אבל בזמן הזה אינו חייב לקרוע אמר רב יהודה הרואה ערי יהודה בחרבן אומר ערי קדש היו מדבר וקורע מכלל דכתיב ויכאו

גבר בליכיה לזכוני ליה אע"ג דלא אפיק מן פומיה לא מיתבעי ליה למיהדר ביה / דכתיב הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת כלבבו / כי הא דרב ספרא הוה ליה חזון חמרא לזכוני אתא הווא גברא ובעייה הוה קא קרי קש' אל מי זכבת ליניה' בוזי פלן לא אהדר ליה / סבר לא ניהא ליה כהני / אטפיליה / ואל יחבת ליניה' בוזי פלן לא אהדר ליה / בתר דאסיק אמ ליה מן כר אמרת בזמן קדמאה גמרי כלכי לזכוני לך הא טופנא לא שקילנא מינך / ואי אל וחדר ביה מיתקרי / מחסר אמננה / ואיחב ליה זוזי ולא משך והדר ביה כיהקאי באיסורא / אבל אמרו מי שפרע מאנשי דוד הנכחל ומאנשי דוד הפלגה ומאנשי סדם ועמרה ומן המצריים שנטבעו בים הוא יפרע ממי שאינו עומד בדבורו / רבי שמעון אומ' כל שהכסף בידו ידועל העליונה / ותניא א"ר שמעון אימית בזמן שכסף ופירות ביד מוכר / אבל כסף ביד מוכר ופירות ביד לוקח אינו יכול לחזור בו מפני שכספו בידו / כספו בידו ביד מוכר הוא / אלא דמי כספו בידו / פשיטא אמ' רבא הכא במאי עסקינן כגון שהיתיר עליהם של לוקח מושכרת למוכר / דשעמ' מאי תקינו רבנן משיכה גזירה שיאמר לו נשרפו חטיף בעלייה הכא ברשותא דלוקח מנתי פירות / אי נפלה דליקה באונס איזה טרח ומציל להו / ההוא גברא דיהב זוזא אחמרא שמע דקא עקין למינסכיה דבי פרזק רופילא אמר להו הכו לי זוזי דלא בעינא חמרא אתא לקמיה דרב הסדא / אמ' ליה כדרך שתקינו משיכה במוכרים כך תקינו משיכה בלקוחות / ומנלן דדבורא לא קני דתנן נכסים שיש להם אחריות אין ניקנין לא במשיכה / בכסף מנלן / אמ' חזקיה אמ' קרא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים / ואימא אע"ג דיהב כסף לא קני עד דכתיב ליה שיטרא מי כת' שדות בכסף ובשטר ובספר יקנו / שדות בכסף יקנו כת' אלא בכסף הוא דקנו ליה / ושטרא ראייה בעלמ' הוא / אלא מהכא / ואקח את ספר המקנה ואת החתום והמצודר והזקקים ואת הגלוי / בחזקתו מנלן דכת' ושבתם בעריכם אשר תפשתם / כמה תפשתם כישיבה / דכי ר' שמעאל תנא וירשתם את הארץ ושבחתם בה / במדי ירשתם בישיבתי / ושאי' לה אחריות אין

ניקנין אלא במשיכה מנלן דכת' וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנו מיד עמיתך / דבר הנקנה מיד ליד / והני מילי בבריא אבל בשכיב מרע דברי שכיב מרע ככתובי' ומסורי' דבו וקנו וכי קני הוא דמית אבל עמד חוזר / וכי הדר הוא דכתבתן לכוהונא נכסי / אבל שייר כל שהוא מצי הדר דתנן שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר' ושייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת / ודאי כתבינן לחד והדר כתבינן לאחר' כהרא קני' קמא לא קני / כי הא דאימית דרמי בר חמא כצפרא כתבתנהו לנכסיה לרמי בר חמא לאורתא כתבתנהו לרב עוקבא בר חמא / אויל ראמי בר חמא קמיה דרב ששת אוקמינהו לנכסיה בהדיה / אזל רב עוקבא בר חמא קמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסיה / אזל רב ששת לקמיה דרב נחמן / אמ' ליה מאי טעמ' עבר בר הכי אמ' ליה דהא הורא בה / אל ווא מיתא / אל הכי אמר שמואל כל שאילו עומד וחוזר חוזר במתנתו /

ברם צריך

אילו שכיב מרע דכתבינהו לכוהונא נכסיה לחד והדר כתב מנהון לאחר' כהני מאי / מי אמדינן מדוחר וכתב מנהון לאחר' כהני מאי / נכסים הדר ביה / אנדילמא מאי דהדר הדר / ומאי דלא הדר לא הדר / וכתרא קאני מאי דאקנייה והנך קני להו קמא / תש' / דתניא כולן לראשון ומקצת לשני שני קנה ראשון לא קנה / מאי לאו בשמת / ושם חזרה במקצת היא חזרה בכולה / לא בשעמד הכי נמי מסכתא מדתני סיפא במקצת לראשון וכולן לשני / ראשון קנה שני לא קנה / אי אמרת בשלמ' בשעמד משום הכי ראשון קנה דשייר שני לא קנה דלא שייר / אלא אי אמרת כשמת תרויהו ליקנו / אל רב יימר לרב אסי וליהוי נמי בשעמד ואי אמרת בשלמא חזרה במקצת היא חזרה בכולה משום הכי רישא מיהת שני קנה ראשון לא קנה דהא הדר ביה / אלא אי אמרת חזרה במקצת לא הויא חזרה בכולה שני נמי לא ליקני / והילכתא חזרה במקצת הויא חזרה בכולה רישא משכחת לה בין בשמת ובין בשעמד / סיפא לא משכחת לה אלא בשעמד /

נשלם ספר בראשית ברא' תהלה לאל בדברו שחק שפרא